I. évfolyam. Arad, 1886 Januárhó 7. Csütörtök. 7-dik szám.

Szerkesztőség:
Fötér, Hermann-udvar I. emelet, a főlépcsőnél.

Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el. Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Fötér, Hermann udvar I. emelet, a külső folyosón.

Hirdetések díjszabály szerint.
Egyes szám **5** kr. ünnep- és vasárnap utáni szám **3** kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:

Egész évre	12 frt
Fél évre	6 frt
Negyed évre	3 frt
Egy hóra	1 frt

Vidékre postán küldve:

Egész évre	14 frt — kr.
Fél évre	7 frt — kr.
Negyed évre	3 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt 20 kr.

Arad, jan. 6.

A kiegyezési tárgyalások megindultak Bécsben. A magyar kormány törekvése az, hogy legalább a vám-, kvóta- és bankkérdés még a jelenlegi ülésszakban, tehát május végeig törvényhozási elintézést nyerjen, ugy hogy legroszabb esetben a fogyasztási adó és a Lloyd kérdése maradna csak a jövő ülésszakra A két kormánynak természetesen e két utóbbi kérdésre nézve is tisztába kell jönnie, bár a czukoradót illetőleg még az adóztatási rendszer iránt sincs megállapodás. A kvóta kérdésben már tisztában vannak az alapelvek iránt, és a bankkérdés befejezésének sincsen már akadálya. A vámkérdésben felmerült differencziák nem olyanok, hogy a megoldást lehetetlenné tennék vagy késleltetnék.

A franczia kabinet még mindig nincs megalakitva, de ujabb táviratok azon reményt fejezik ki, hogy Freycinet fáradozásait a kabinet megalakitása iránt egy-két nap alatt siker koronázza.

A kiegyezési tárgyalásokról jelentik, hogy a kedden délelőttre tervbe vett közös miniszteri conferentia Bécsben nem tartatott meg, mert gróf Taaffe miniszterelnök délelőtt gróf Kálnoky külügyminiszterrel és Szögyény osztályfönökkel értekezett. A jelenlegi megbeszélések főtárgyát első sorban az általános vámtarifa revizioja képezi, és habár ez irányban még végleges döntés nem történt, mindamellett valószinü, hogy e kérdés tekintetében fenforgó differentiák a kiegyezési tárgyalások kedvező folyamatát még sem fogják gátolni, mert a kiegyezési ügyek összesége tekintetében esetleg a jelenleg fennálló vámtarifa alapján is egyezség lesz elérhető.

VÁROSI KÖZÜGYEK.

Sorrendje

az Arad sz. kir város törvényhatósági bizottságának 1886. évi január 13-án délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyülésében felveendő tárgyaknak;

1. Polgármester havi jelentése,
2. Főispán ur ő méltóságának átirata az igazolási választmány megválasztása iránt.
3. A polgármester előterjesztése a közigazgatási bizottságból kilépő öt tag helyett uj tagok választása iránt.
4. Ugyanannak előterjesztése a lóavató bizottság megalakitása iránt.
5. Ugyanannak előterjesztése a sorozó bizottság megalakitása iránt.
6. Ugyanannak előterjesztése az uj törvényhatósági bizottsági tagoknak bizottságokba leendő beosztása iránt.
7. A községi birói állásnak választás utjáni betöltése.
8. Bizottsági jelentés a városi jövedelmek mikénti szaporitásál tárgyalólag.
9. A nagymlt. m. k. belügyminiszterium intézvények a laktanyák átalakitása tárgyában 18147/561. sz. alatt hozott határozat ellen Reicher Ferencz és társai által beadott felebbezésre.
10 A nagymlt. m, k. közmunka és közlekedési miniszterium leirata a Maroshidvám felemelése ellen 19887/1885 sz. felterjesztésre.
11. A tiszti nyugdij bizottság előterjesztése a nyugdij alapszabályok módositása iránt.
12. A polgármester jelentése Dományi József és neje által tett 2000 frtos alapitványról.
13. A tanács előterjesztése a felvidéki magyar közmüvelődési egyletbe való belépés iránt.
14. Az ipariskolai bizottság előterjesztése az előkészitő osztályhoz egy tanitó megválasztása iránt.
15. A tanács előterjesztése az ipartestület részére egy maros-parti telektnek ingyen való átengedése iránt.
16. Brassómegye közönségének átirata az 1871 évi XVIII. t. cz. 103. § a módositása iránt az országgyülési képviselő házhoz intézett felterjesztésének pártolása iránt.
17. A tanács jelentése Tisati Lajos felebbezésére a Perényi és Veszelényi utczák sarkán levő telke után kivetett csatornázási költség alóli felmentése tárgyában.
18. A tanács előterjesztése az ácsiparosok segélypénztárának alapszabályai tárgyában
19. Az iskolaszék jelentése az 1884/85 év tanügy állapotáról.
20. A tanács előterjesztése Kiss József terhére előirt 136 frt 32/2 kr. követelés és késedelmi kamatok leiratása iránt.
21. A központi választmány előterjesztése az 1885 évben kiigazitott országgyülési képviselő választók névjegyzékének a levéltárba elhelyezése iránt.
22. A tanács előterjesztése a kir. adófelügyelőség által 1885. évi november hónapban le és előirt állami adók után esedékes községi adó le illetve előirása iránt.
23. Az árvaszék jelentése az árvapénztári tőkék után 1885. év második felében befolyt kamatokból kezelési czimen 10%-tóli összeg fejében 1312 frt 3 krnak a közpénztárba lett beszállitásáról.
24. Pénztári vizsgálati jegyzőkönyv.
25. A tanács előterjesztése Pralich Adolf, Bernát, és Agnes uj épületeik után községi adómentesség iránt beadott kérvényükre.
26. A tiszti ügyészség bemutatja Deutsch Zsigmonddal a Tökölyárok megszüntetése végett tervezett fedett csatorna kiépitése iránt megkötött szerződést.
27. A szinház épitő bizottság jegyzőkönyvei.
28. A gazdasági szék jelentése a bérés szinházépületben több lakás kiadása iránt megtartott árverés eredményéről.

Hofbauer Lajos
tisztb főjegyző.

Árlejtési hirdetmény.

A városi rendőrök, szolgák, tüzoltók és toronyőrök részére 1886. évre előirányzott ruhanemüek, és pedig 109. drb. posztózubbonynak darabonként 9 frt, 109 drb. posztó nadrágnak darabonként 7 frt, 99 drb. sipkának darabonként 2 frt, 10 drb. sipkának (a toronyőrök és tüzoltóknak) darabonként 1 frt 66 kr, 99 drb. posztómellénynek darabonként 4 frt, 92 drb. nyakravalónak darabonkánt 40 kr., 5 drb. őrmesteri kardkötőnek darabonként 5 frt, 5 drb. kardbojtnak (ezüstből) darabonként 2 frt, 104 drb. vászonyzubbonynak darabonként 3 frt 50 kr., 111 drb. vászonnadrágnak darabonként 3 frt 50 kr. és 7 drb. alsó mellénynek darabonként 2 frt, összesen 3192 frt 30 krnak kikiáltási árul vétele mellett leendő elkészitése és szállitása iránt 1886. évi január 11. napján délelőtt 10 órakor árlejtést fog a gazdászati szék tartani. Bánompénzül leteendő 320 frt pénzben, vagy elfogadható értékpapirokban. A zubbonyok, nadrágok, mellények és sipkák a 11 hivatalszolga részére szükséges zubbony, nadrág és mellény kivételével, a gácsi gyár által szállitandó és méterenként 4 frtba kerülő 136 ctm. széles sötétkék posztóból, a hivatalszolgák részére szükséges zubbonyok, nadrágok és mellények a jelenlegihez hasonló szürke posztóból, a napi ruhák pedig a megállapitott mintához hasonló csinvatból lesznek készitendők. Árlejteni lehet szóval, vagy irásbeli zárt ajánlatokkal, mely utóbbiakhoz a bánatpénz melléklendő, és melyekben kifejezve kell lenni, hogy az ajánlatot tevő a feltételeket ismeri és elfogadja. Megjegyeztetik, hogy a vállalkozni kivánók ajánlatukat nemcsak a fentebb kitüntetett és 1886. évre előirányzott, hanem 1887. és 1888. évben szükséglendő ruhanemüek elkészitésére is kiterjeszthetik, mely esetben a felsorolt ruhanemüeken kivül köpenyeg, téli nadrág, bőrös nadrág, téli sipka és sípzsinórok szállitása is az ajánlatba felveendő és a ruhadarabokra nézve egységes árak teendők. A feltételek és minták előzőleg is a gazdasági szék elnökénél Parecz István tanácsnok urnál megtekinthetők

Arad sz. kir. város gazdaszéki székének 1885. deazember 29-én tartott üléséből.

Kiadta: **Varjassy Lajos,**
aljegyző.

Külföld.

A szerb-bolgár hábcrura vonatkozó ujabb hireket a következőkben registráljuk. A Szerbia és Bulgária közti békealkudozások még mindig nem vették kezdetüket. A szerb megbizott Mijatovics személyében ugyan már ki van nevezve, de azért a végleges béke felé csigalépésekkel haladnak. — Az orosz kormány a portának egy ujabb jegyzékét kapta, mely véleményt kér az iránt, tanácsos volna-e Kelet-Ruméliát török csapatokkal megszállani. Belgrádból irják, hogy Horvatovics tábornok az ó-hitűek ünnepei után az ország belsejében állomásozó összes csapatok fölött szemlét fog tartani. Még eddig nem jött létre megállapodás az iránt, hogy a békealkudozások hol folyjanak.

Vilmos császár Bismarck hg. birodalmi cancellárhoz intézett kibocsatványt, melyben a császár jubilaeum alhalmából igy nyilatkozik: „Ami különösen fölemelő reám nézve, az a rendithetetlen bizalom és a ragaszkodó, változatlan szeretet.“ Ezután köszönetet mond a ragaszkodás és tisztelet rendkivül nagyszámu bizonyitékaiért, melyeket a monarchiából, az egész német hazából és annak határain kivül eső messze földekről is kapott, a merre csak a német nyelv honos. A kibocsátvány e szavakkal végződik; „Isten oltalmazza továbbra is német hazánkat :“

Londonból, január 5-éről távirják: Stephenson tábornok parancsot kapott, szüntetné be a mahdisták üldözését és vonuljon vissza. — Ugyancsak Londonból irják: Most már végleg el van határozva, hogy az alsóház január 21-én nyittatik meg. Károlyi gr. és Hatzfeld gr. nagykövetek tegnap délután hosszasabban értekeztek Salisbury kormányelnökkel a külügyi hivatalban.

Párisból, január 5-éről jelentik: A párisi lapok Vilmos császár jubilaeumáról csak a Havas-ügynökségnek külsőségekkel foglalkozó táviratát közlik, minden megjegyzés nélkül.

Madridból jan. 5-éről irják: Lopez Dominguez elvállalta a párisi nagyköveti államást. A kamara ülésén Romero Robledo roszszalta Canovas del Castillo magatartását a király halála után és kijelenté, hogy beállott annak szüksége, hogy a conservativ párt ujjászerveztessék. Silvella Ferencz védelmébe vette Canovas del Castillo eljárását. A kormány tagjai nem vettek részt a vitákon. A senatus elfogadta Camacho pénzügyminiszter javaslatait.

Skutariból jan 5-ről jelentik a következőket: A miriditák éjnek idején váratlanul megtámadták a Zadrima-völgyben fekvő Daiczi község őrszemeit; e völgyben két század rendes katonaság fekszik; Az albánok az öröket felkonczolták, mire radót vertek; a katonák megrohanták a miriditákat, kik azonban löttek a katonákra s állitólag 20-at az ellenfélből elejtetttek. Az albánok vaszteségét még nem lehet tudni.

Brüsselben, Vilmos császár jubilaeuma alkalmából mintegy 30 itthlakó német alattvaló diszlakomára gyült egybe, melyen Beust gróf követségi tanácsos elnökölt.

Gentből jan. 5-éről irják: Tegnap este mintegy 2000 strikeoló szövőgyári munkás vonult zajogva keresztül a városon, ugy, hogy a rendőrség kénytelen volt közbelépni, amiből elkeseredett dulakodás fejlődött ki. Számosan megsebesültek.

Legujabb pósta.

— **A szerb-bolgár hábcru.** Konstantinápolyból, jan. 5-ről irják: Több jel arra mutat, hogy Montenegrö a legnagyobb figyelemmel követi az események fejlődését. Török körökben beszélik, hogy számos montenegrói menekült ment át Szerbiába; de Bakics itteni montenegrói ügyvivő ezt megczáfolja. — Sugalmazott török lapok ajánlják, hogy a szerb-bolgár béketárgyalások Bécsben tartassanak meg. Ausztria-Magyarország, Németország és Olaszország a nagykövetei konferenczia ujbóli összehivását inditványozná, s a konferenczia a kelet-ruméliai kérdést, a Freycinet franczia külügyminiszter memorandumában kitejtett elvek alapján oldaná meg. Franczia ország pártolja az inditványt. — Azon hely azonban, hol a béketárgyalások tartassanak, még eddig megállapitva nincsen. Bulgária Sophiát ajánlotta, a mit azonban Szerbia el nem fogadott, semleges térül a maga részéről Zimonyt vagy Kalafatot ajánlva.

Bécs, jan. 5. „A „Pol. Corr.“ pétervári tudósitója konstatálja, hogy az orosz közvélemény most aránylag nyugodt, a minek oka az, hogy a bolgár válság lefolyása alatt bevált a három császár szövetsége. Azt is remélik, hogy legközelebb Anglia magatartása mellett sem kell zavaroktól félni, és hogy Bulgária és Szerbia közt legközelebb megkötetik a béke. A kelet ruméliai kérdés megoldására nézve eddig nem állapodtak meg a hatalmak; de az bizonyos, hogy a megoldás nem fog congressusra vagy conferentiára bizatni. Ezt az orosz cabinet és az orosz czár is ellenzik. A mi a megoldásra vonetkozó javaslatokat illeti, az orosz kormánykörök főképen az angol kabinet ama javaslatát kárhoztatják, a mely szerint Kelet-Rumélia népe plebiscitummal döntene az unio fölött.

— **Belgrád,** jan. 5. Milán király belgrádi fogadtatásáról a következőket jelenti a „Pol. Corr.“ tudósitója: A városi tanács nevében Ilics archimandrita intézett beszédet a királyhoz. Tolmácsolta a belgrádi polgárság loyalitását, és kiemelte, hogy ez a polgárság mindenkor egyenlő lelkesedéssel üdvözli az ő lovagias és szeretett királyát, mert meg van győződve, hogy a király legfőbb öre a szerb államnak.

— **Madridból** irják: A kamara 5-iki ülésében Romero Robledo kijelentette, hogy ő a conservativ partot fölöszlottnak tekinti. A legutóbbi válság felől azt mondja, hogy az vagy a Canovas tehetetlenségét bizonyitja, vagy a szabadelvüeket akarta azzal gyanusitani, hogy a hatalmat át kell engedni a szabadelvüeknek, ha ezek föltámadását előidézni nem akarják. Az a válság tehát a „félelem válsága“ volt. — Francisco Silvela volt igazságügyminiszter hevesen válaszolt Romero-Robledónak; kijelenté, hogy Romero-Robledo nem dissidens, csupán beteges rögeszméje van. Azután személyeskedően támadta meg Romerot, követelve, hogy a conservativ lobogót, hagyják meg Canovas kezében — A következő jelenetnél kitünt a mérsékelt conservativ Toreno gr., legutóbb kamarai elnök és a kartisztáktól elszakadt clericalis párt alapitója Pidal, volt közoktatásügyminiszter közt volt antagonismus. Végül Sagasta miniszterelnök utalt arra, hogy a conservativoknak további kormányon maradása már Alfonso király életének utolsó szakában lehetetlenné vált, s késznek nyilatkozott helyt állani azon programmért, melyet mint az ellenzék vezére vallott, s a mely a népsouverainitás elvének megvalósitására való őszinte törekvésből áll. A miniszter az általános szavazatjog és az esküdtszékek intézménye mellett nyilatkozott. — Sagasta a kamarában és a senatusban rendeletet olvasott, mely mindkét ház üléseit felfüggeszti. — A kereskedelmi szerződések meghosszabbitásáról szóló törvényjavaslat tárgyalása elhalasztatott.

— **Párisból** jan 5-ről irják: A Freycinet által alakitandó uj kormánynak eddig Goblet, Carnot és Sarrien lesznek tagjai. A lapok erre vonatkozó minden más hirei valószinütlenek.

— **Berlinből** irják, hogy a porosz országgyülést királyi rendelettel január 14-re hivták össze.

— **Abriból,** január hó 4-ről távirják: A felkelők ismét tovább huzódtak vissza. Kaibar-ban már csupán martalóczok vannak. Az arabok táborában talált adatok szerint a felkelők hadereje mintegy 11000 emberből áll.

— **Pétervárott** január 4-én nyitották meg ünnepélyesen a harmadik villamos kiállitást Mihály nagyherczeg, több katonai és polgári méltóság és a tudomány és irodalom számos képviselője jelenlétében. A kiállitás, mely a pädagogiai muzeum helyiségében van berendezve, a kiállitott tárgyak ujsága és gazdagsága által tünik ki.

— **Bécsből** jan. 5-ikéről jelentik: Az 1886. évszamot viselő aranyak ügye annyiból jelentéknek bizonyul, hogy Rossauban csak négy ily aranyat váltottak kibocsátások előtt. A gyanu egy munkasra irányult, a ki a legutóbbi időben bocsáttatott el a pénzverdéből és a kit azzal vádoltak, hogy aranyakat idegenitett el; de a kihallgatás alkalmával kiderült, hogy ő nem bünös. A további vizsgálat folyik.

— **Triesztben** ez évben ujabb choleraeset nem fordult elő.

NAPTÁR.

Jan. 7. Csütörtök. — Róm. kath. Báljnt, Izidor — Prot. Izidor, Raim. — Görög-orosz (decz 26.) Egypt. men. — Nap kél 7 óra 50 p., nyugszik 4 ó. 22 p.

Jan. 9. Az aradm. tisztviselői kar tánczvigalma a „Fehér kereszt“ szállóban.

Jan. 10. Az aradi kereskedő ifjuság batyubálja a régi Lloydteremben.

Jan. 10. Az I. aradi hadász betegs. egyl. közgyülése d. u. 3 órakor a Király-kávéház emeleti termében.

Jan. 11. Aradmegye közgyülése d. e. 9 órakor

Jan 11. Aradmegye közigazgatási bizottságának ülése d. u. 3 órakor.

Jan. 13. Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottságának rendes havi közgyülése d. u. 4 órakor.

Jan. 16. A polgári jótékony nőegylet tombolával összekötött tánczvigalma a „Fehér kereszt“ szállóban.

Jan. 31. Az aradi iparos-ifjak önképző- és betegsegélyző-egyletének hangversenynyel egybekötött zártkörü tánczestélye a Krispin termében.

HIREK.

— ARAD és VIDÉKE. —

— **Szerencsétlenül járt iskolaszolga.** A helybeli lyceumban, a reaiskola 4-ik osztályában tegnap reggel oly eset adta elő magát, mely igen könnyen egy ember életébe vagy testi épségébe kerülhet. Maksay Lajos iskolaszolga ugyanis takaritván az osztályt, a tábla porolásához is tisztogatásához is fogott. Elvégezvén dolgát, le akart lépni az emelvényről, melyen a tábla áll, de azon pillanatban lezuhant a hatalmas tábla és a szerencsétlen embert földre sujtotta. Az volt a szerencséje, hogy még közvetlen a tábla mellett állott és igy az nem egész sulyával zuhant rá, mert akkor a legborzasztóbb módon összezuzva, rögtön szörnyet halt volna. De még igy sem tudni, nem okozza e a szenvedett sérelem halálát, az ütés ugyanis oly sulyosan érte hogy egy jajsikojjal eszméletlenül terült el a tábla alatt, és a kiáltására elősietők mint mozdulatlan tetemet húzták ki a tábla alól. A rögtön előhivott orvosoknak (Dr. Darányi és Hudetz) nem sikerült constatálni, ha valjon a lapoczkáit vagy nyakát törte-e össze a hatalmas ütés, mozdulatlanul fekszik a sérült az ágyán és beszélni sem tud. Az esetről rögtön értesitették a rendőrséget, mely a helyszinén megjelenvén, meggyőződött arról, hogy a hatalmas tábla valóban vétkes könnyelműséggel volt a falhoz erősitve, két alig egy decziméternyi szeggel. Valóban csoda, hogy eddig is nem történt a legnagyobb szerencsétlenség, (bár a mint halljuk, már egy izben egy iskolaszolgának lábát törte el egy lezuhanó tábla) mert ha a tábla előadás közben talál leesni, mikor a tanár és esetleg több tanuló áll előtte, akkor mindannyian áldozataul esnek ama vétkes könnyelműségnek, melyet a táblák beállitásakor követett valami isten tudja micsoda könnyelmü fráter. A rendőrség sorra járta az osztályokat és meggyőződött róla, hogy valamennyiben csak az isten kegyelme tartja a három métermázsányi táblákat. Kivánatos volna, hogy azok mielőbb ugy erősittessenek a falhoz, hogy a tegnapi eset többé ne ismétlődjék.

— **Még csak egy nap** választ el bennünket a hét egyik kétségkivül legérdekesebb napjától, s a társaság első mulatságától — a megye báljától. Ez képezi most a legnagyobb beszéd tárgyát a varos és vidék fiatalsága körében. A rendezőség fáradhatatlanul buzgólkodik és mindent elkövet, hogy az est érdekességét emelje. Hogy fáradozásaikat mily siker fogja koronázni, az majd megválik szombat este.

— **Az időjárás.** Ugyan ki ne boszankodnék a pocsolyákra, melyeket mindenfelé kell lábalnunk, különösen ha arra gondolunk, hogy alig pár nap előtt még ropogó havon, (sok helyt sikos jégen, a mi szintén nem nagy gyönyörüség) vagy száraz kövezeten jártunk-keltünk. A hideg, egészséges napokat, most ködös egészségtelen idő váltotta föl, köhögés, nátha boszantja az embert minduntalan. De hát a korcsolyázók, no hisz csak azokat kell meghallgatni, milyen kifakadásokat szórnak az idő ellen, de nem csoda, mikor olyan élvezetes mulatságtól fosztotta meg őket, s kárpótlásul nyakunkra hozott egy csomó kellemetlenséget, a mely rendesen együtt jár az ilyen özonvizes napokkal. No de tán nemsokára megváltozik az idő, addig nyugodjunk meg benne, és vigasztaljuk magunkat jó reménységgel.

— **Az aradi kir. törvényszékhez** az igazságügyminister dr Istvánfy Gyula aljegyzőt jegyzővé nevezte ki.

— **A helybeli gör.-kel. egyházban** a tegnapi karácsony ünnepen fényes isteni tisztelet tartatott, mely alkalomból Metianu János püspök mondott hiveinek szivhez szóló egyházi beszédet.

— **A vizkeresztet** vagyis a három királyok ünnepét az aradi római katholikus templomban igen fényesen ülték meg tegnap.

— **Kutyamarás.** Zimmermann Ignácz kereskedőtanoncz panaszt emelt a rendőrségnél, hogy tegnap a Borona-utcza 2-ik számu házban egy kutya ballábát megmarta és a nadrágját róla letépte. A sérülés ugyan jelentéktelen, de a kutyat azért a gyeptérre szállitották megfigyelés végett.

— **Mendelssohn-ünnepély.** Dr. Rosenberg Sándor aradi forabbi ur tegnap délután 5 órakor, nem mint tegnapi számunkban tévesen jelezve volt 4-kor, Mendelssohn Mózes halálának most volt 100-ik évfordulója alkalmából igen épületes felolvasást tartott. Felolvasása tárgyát „Náthán a bölcs“, Lessing örökértékü klassicus drámájának ismertetése képezte. Előbb Mendelssohnnak, kit harmadik Mózesnek nevez, Lessinghez való baráti viszonyáról megemlékezvén, előrebocsátja, hogy mi inditotta Lessinget e remek müve megirására; azután általánosságban ismertetvén a drámát, mely az önmegtagadó szeretet megmentő fohaszaként szolgálhat akkor, mikor az emberek rosz nemtője felebaráti gyülöletre csábitani akar. A legmegkapóbb részét, mely megvilágitó napot képez a derült égen, — Náthan, Zalanin szultán és a 3 gyürüről szóló mesét, melyet olvasóink nagyrésze bizonyára ismer, saját szabad forditásában egész terjedelmében felolvasta. Beszédét azzal végezte, hogy vajha mielőbb elérkeznék az az idő, hogy e lángelme alkotását világszerte felfognák. Felolvasásaban éltette magyar hazánkat, melyben ha vannak is még fanatikusok, de a vallási türelmesség és a különféle hitfelekezetek egymás iránti jó viszonya napról-napra kedvezőbb. A költői szépségekben gazdag, kitünő nyelvezettel irt, és szépen előadott dolgozatot, a kedvezőtlen esős, sáros idő daczára, igen szép számu közönség hallgatta végig, mely a termet csaknem egészen megtöltötte. — Nem lesz talán érdektelen egyidejüleg Mendelssohn életéből egy epizódot felemliteni, mely valóságon alapszik és mely e nagy férfiu dicsőségéhez az első fokot képezte, eléggé jellemzi nyiltságát és igazságszeretetét, még koronás fökkel szemben is. Mendelssohn élesen birálgatta Nagy Frigyes bölcsészeti iratait, és mikor a királynak tudtára adták, hogy a birálat szerzője Mendelssohn Mózes, az uralkodó éktelen haragra lobbant, és meghagyta Mendelssohnnak, hogy jelenjen meg előtte Sanssouciban, és adjon számot birálatáról. Ezt a rendeletet Mendelssohnak egy pénteki estén kézbesitették; a rendelet szerint szombaton délelőtt 11 órakor kötelessége megjelenni a király előtt. Mendelssohn, ki igen vallásos volt, és atyai hitének legparányibb szertartását is szigoruan szem előtt tartotta, megkérdezte Fränkel berlini rabbinust, valjon szabad-e a szombatot megszentségtelenitenie. A rabbi azt válaszolta neki, hogy éppenséggel kötelessége ezt tennie, ha a király parancsolja. Mendelssohn másnap reggel 6 órakor létrás kocsin Potsdamba utazott, röviddel 11 óra előtt érkezett oda, és azonnal a kihallgatási terembe vezették. Nagy Frigyes életében először látta ezt a piczi, semmit se mutató, pupos embert, noha Voltairetől, d'Argent marquistól és Lessingtől sok szépet és dicséreteset hallott róla. Nagy Frigyes ezekkel a szavakkal förmedt rá: „Hogyan mert a zsidó engem ily élesen megbirálni?“ Mendelssohn alázatosan meghajtotta magát, és ezekkel a szavakkal védekezett: „Felség, a ki könyvet ir, az a tekepályán jatszik, és a ki tekepályán jatszik, akár király, akár paraszt, annak nem szabad zokon vennie, ha az állitó fiu azt mondja neki, hogy nem ért a tekézéshez.“ A hatalmas hadvezér megértette, hogy eszmék ellen nem tanácsokkal, hanem más, még hatalmasabb eszmékkel lehet küzdeni. Nagy Frigyes lenyelte a keserü pirulát, melyet a babaállitó fiu nyujtott neki és — tovább tekézett. Ettől a naptól kezdve számitandó Mendelssohn hirneve. Ő, a ki eddig csak megtürt zsidó volt, Berlinben polgárjogot kapott, és fölvétetett a tudományos akadémiába. A hittársai és a müvelődés emelése körül szerzett érdemeit azonban csak halála után ismerték el teljesen, és ő róla szól az a héber mondás, mely forditásban igy hangzik: „Mózestől (a törvényalkotótól) Mózesig (Marinonidesig) egy sem volt oly nagy, mint Mózes.“

— **Nagy ékszerlopást** követtek el az aradi rendőrséghez érkezett távirat szerint, Szabadkán ismeretlen tettesek, Öhlbauser ottani ékszerész karára. A tettesek kézrekeritése iránt a legkiterjedtebb intézkedések azonnal megtétettek.

— **A világosi veres kereszt fiókegylet** javára január m. évi decz. 26-án tartott batyu-bál alkalmával Szida György ur 2 frtot, Horovitz Lipót ur 2 frtot felülfizetett, mely összeg tévesen a belépti jegyek jövedelmeként lett elszámolva, mi ezennel helyesbit-

tetik; továbbá a kitüntetett 100 frt tiszta jövedelem. Feletár Ilia ur által tombola jegyekéri utólag le kiadott 2 frttal szaporodván, az ekként 102 frtra levő tiszta jövedelem immár rendeltetés helyére küldetett. Világoson, 1886. januar 4. Hofbauer Zsigmondné, egyleti alelnöknő.

— **A szomszéd megyékből. Biharból:** A közbiztonság Székelyhidon alaposan meg van rendítve. Csak nemrég történt, hogy dr. Garán Jánostól két egymás után következő éjjel nagy számu apró marhát loptak el, anélkül hogy a tettes kiderült volna. Ifj. Somogyi Mihály lakásába mult évi deczember hó 30 és 31 közti éjjel betörtek s nevezettnek értékesebb ingóságait ellopták. Január 1-re virradólag, Balog István házába is beakartak törni, az ablakot bezuzták már s fenyegették a zajra felébredt gazdát, kitől pénzt követeltek, hogy az ajtót betörik, ha ki nem nyitja. Ezt azonban nem hajtották végre; hihetőleg közeledő emberek által riasztattak el. Szabó Zsigmond nagyváradi telekkönyvi díjnok meglötte magát és élet halál között lebeg. A biharmegyei közkórházban ápolják, hol mindent megtesznek, hogy az életnek megmentessék. — **Temes-megyéből:** Egy gyémánt mellitü 200 frt értékben veszett el pár nap előtt Rékáson az ottani hangversenyteremben. A vesztes fél a rékasi szolgabiró neje volt és minden utánjárás daczára a nem megvetendő értékü ékszert nem sikerült ott helyben felfedezni, mig végre a gyárvárosi rendőrségnél akadtak nyomára a tolvajnak s azóta már bizonyosan visszaadták is az illető vesztes félnek. — Fedeztetési állomások Temesmegyében. A magyar királyi földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter az 1886, évi fedeztetési idény tartamára Temesmegye területén a következő községekben szervezett fedeztetési állomásokat: Bukovároн 2, Csákován 2, Dettán 3. Gattajáu 2, Giládon 2, Károlyfalván 3, Kisfaladon 2, Kubinban, Lippán, Majláthfalván, Máslakon 2—2, Mramorákon, Orczyfalván, N.-Szt.-Péteren 3—3, Rékáson 2, Rittbergen 3, Saághon, Traunaun, Ujfalun, Záderlakon, Verseczen, Mercyfalván, Uj-Bessenyőn, Delibláton és Zsebelyen 2—2 ménnel. — **Krassó-Szörénymegyéből.** A lugosi fiatal kereskedők egylete már szétküldötte a f. évi jan. 16-án tartandó báljára szóló meghivókat. A meghivók a nyomdászat mestermüvének nevezhetők. A bálanyai tiszteket Jakabffy Ilona, Dézsán Lizia és Hirschl Hermin urhölgyek vállalták el.

— HAZÁNK és a FŐVÁROS. —

— **A trónörökös,** mint Kapuvárról távirják, nagy ünnepélyességgel szándékoznak ott fogadni. A főteret valóságos virágos kertté alakitják át, a győri hidon hét pompás diadalivet emeltek, minden házat szépen feldiszitettek és föllobogóztak. A trónörökös valószinüleg négy főherczeg és bajor Lipót herczeg is lekisérik a vadászatra, mely délután 3 óráig fog tartani. Vadászat után a trónörökös főherczeg a küldöttségeket fogadja, aminek végeztével 5 órakor diszebéd lesz Berg báró kastélyában. Este az egész várost kivilágitják.

— **A szerb és bolgár sebesültek** javára a fővárosi tanács ötezer frt megszavazását fogja javasolni a közgyülésnek.

— **Fabriczius József** tekintélyes fővárosi polgár 83 éves korában meghalt. A 63-diki inség idején sok jótékonyságot gyakorolt, s kir. tanácsosi czimet, később Ferencz-József rendet nyert.

— A NAGYVILÁG. —

— **A bécsi főpénzverő hivatal** igazgatósága nyomara jött annak, hogy nehány pénzváltó üzletben 1886-ra nyomott aranypénzeket forgalomba hoztak, mielőtt azok hivatalosan kiadattak volna. Az a gyanu forog fenn, hogy a pénzeket ellopták.

— **Bécsből** távirják, hogy Sommer Klára, a ki ellen, mint mi is jelentettük, Adolf fia ezelőtt nyolcz nappal orvtámadást intézett, — meghalt a kapott sebek folytán.

— **Taaffe** gróf, az osztrák miniszterelnök annyira felépült betegségéből, hogy már ki is kocsizhatott.

— **Ferdinand elhalt portugal királynak** az a különös szenvedélye volt, hogy gyüjtött és olvasott minden olyan irodalmi müvet vagy lapot, melynek forgalomba hozatalát valahol — eltiltották. De érdeklődése nemcsak a Portugálban megjelent efféle müvekre terjedt ki, de voltak a külföldön is ügynökei, a kiknek az volt a feladatuk, hogy minden eltiltott könyvből és lapból egy példányt ő hozzá eljuttassanak.

— **A német császár jubileumán,** mint már emlitők, Ausztria-Magyarországot Koller báró altábornagy képviselte, minthogy Széchenyi Alajos gróf berlini nagykövetünk gyöngélkedése miatt a szobát kénytelen őrizni. Az ősz altábornagy a magyar testőrök piros egyenruhájában különben is daliás alak lévén, általános feltünést keltett, s midőn átnyujtá királyunk saját kézirása levelét, a császár a legszivélyesebb szavakat intézte hozzá.

— **Zichy Jenő** grófot az alsó-ausztriai iparegylet disztagjává választotta.

— **Anarkhista üzelmek.** Brünnből jelentik: Lettowitzban és Heinrachsthalban az utóbbi napokban anarkhista röpiratokat terjesztettek. Egy lettowitzi vendéglőben dinamittal töltött szivarokat és dinamit-töltényeket találtak. A csendőrök a lettowitzi Faber-féle csipkegyárnak tiz munkását letartóztatták.

— **Egy hirlap jubileuma.** Az „Augsburger Postzeitung" januar elsején ritka fénynyel ünnepelte meg kétszázados fennállását. E napon diszszámot adott ki, mely egy columnát tartalmaz a lap 1707. márczius 11-ik számából, a legrégibből, mely még egyáltalán kapható. A lap, mint a diszpéldányban megjelent történetének vázlata állitja, valószinüleg több, mint 200 éves és igy a 17. század első felében alapithatták. Eddig 17 kiadója volt. A „Postzeitung" a legrégebbi catholikus lapja Németországnak.

— **A lovas-uti gyilkosság** ügyében a budapesi főkapitányság a következő közlést bocsátotta ki: Az 1885. évi decz. 30-án este háromnegyednyolcz és nyolcz óra közt Budapesten az I. kerületi lovas-uton meggyilkolt Lampl Lázárnén elkövett gzilkosság alapos gyanujával terhelt Lichtner Zsigmonds Diamant József elfogandók és elfogatásukról a budapesti rendőrfőkapitányság távirati uton értesitendő. Lichtner Zsigmond Békésmegye orosházi szül. 29 éves, izr. vallásu, bádogos, beszél: magyarul és németül, magassága 165 czentiméter, testalkata erős, areza kerek, haja barna, szemöldöke barna, szeme szürke, orra hosszas, szakálla borotvált, bajusza közép nagy, barnás szőke, szája rendes, fogai épek, álla gömbölyü, külső ismertetőjele: jobb szemére vak. Diamant József Nyitramegye, virsábi születésü, 27 éves izr. vallásu, beszél: magyarul, németül és tótul, mestersége könyvkötő, termete erőteljes, areza kerekded, szemöldöke szőke, orra rendes, szája rendes, magassága közép, szeme kék, bajusza veres, szőke szakálla borotvált, különben szőke, fogai épek, különös ismertető jele: egyik szeme kisebb, mint a másik.

— **A soroksári-uti gyilkosság.** Az „Egyetértés" azt a meglepő hirt közli, hogy Ternyey József honvédszázados, kit Gazdagh Imre egyik gyilkosának tart a vizsgálat, töredelmes vallomást tett, beismerve bünösségét. A vizsgálat érdekében titkolják amaz adatokat, melyek e hirt megerősitenék, vagy legalább valószinüvé teszi, mert a mint mondják, e vallomás alapján több homályban levő körülmény kell utólag kideritenie a vizsgálóbirónak.

SZINHÁZ.

— Arad, jan. 5. —

„Peleskei nótárius."

A hires „Peleskei nótárius" ma tartotta bevonulását az ujon épült aradi szinházba. A közönség szivesen eljött, még pedig szép számmal, hogy jóizüt kaczagjon a magistratualis viszontagságain, s a haczagásban volt is módja elég. Szerencsét kivánnánk ez áldott jó hangulathoz, ha az nem volna tisztünk első sorban, hogy a müvészet érdekeit képviseljük, s ha nem tartanók ezt a kedvezést — vagy elnézést — ama léha szellem táplálójának, mely az előadásokat mind jobban megszállja, s utóvégre is a közönség java részét a szinháztól el fogja riasztani. Ugy látszik, a szereplők egy része a bohózatot keretnek véli, melybe kénye szerint mindenik belegyürheti a maga ötleteit, mókáit, mintha itt szabad volna minden, s kiki rábizhatná magát széles jó kedvére s a pillanat sugalmaira. Erezhető volt ez a felfogás mindenütt, legkivált a szinházi jelenésben, hol a nótárius (Szabó), az előadás alatt nem mint néző, hanem mint valóságos szereplő volt jelen, és sületlen megjegyzéseivel magára vonta a színészek figyelmét is. **G. s.**

—

A budapesti népszinház ujdonsága.

— Az „Aradi Közlöny" eredeti tudósitása —

A budapesti népszinház ismét ujdonságra készül. A szerző fiatal ember, ki csak a közelmultban tünt fel hamarosan kedveltté vált népszinműve: a „Vadgalamb" által.

Mert Gerő Károly uj darabján fáradozik a szinházi személyzet. Az uj darab czime: „A tunikás leányok." A darab tárgyát a fővárosi alsóbb néposztály társadalmi élete képezi. Hősnője, Dali Eszter, egyike azoknak a leány-existentiáknak, minőkkel Budapest utczáin lépten-nyomon találkozunk. Egy magára hagyott leány, aki árva, szép, fiatal, — de ki nevelő-szüle házából megszökni s kenyerét egy szövőgyárban keresni kénytelen.

Abban a gyárban van alkalmazva egy módos legény is, Kajla Guszti, ki Dali Eszternek házasságot igér; de ez nála csak olyan „czél szentesiti az eszközt"-féle gimplicsapda volt, mert ugyanezt az igéretet tette Gusztika már akárhány leánynak, a többek közt Olgának is, Kvargli Johan házmester leányának, — kiknek házából az Olgánál sokkal szebb Eszternek pusztulnia kellett.

Gerő Károly a darab szerzője Kajla Gusztin, a könnyelmü, ledér, vig és tetszetős legényen kivül, — ki után minden leány bolondul, ki a gyárban olyan „arany kakas"-fajta szerepet játszik, — szembe állitja Eszterrel a nehézkesebb, kevésbbé szemrevaló munkás embert Daru Miklóst, ki Esztert igazán szereti, s ki neki becsületes kenyeret igér tisztességes házasságban, továbbá Dengi Mihók Ábelt, a szövőgyár tulajdonosának léha fiát, ki viszont, mintegy Daru Miklós ellentétül kinccset, aranyat kinál, — Eszternek szerelemért.

Az expositio lényege abban központosul, hogy Eszter belehabarodván Kajla Gusztiba, ennek a kedvéért kosarat ad Daru Miklósnak, midőn ez kezét megkéri; Ábel urfit pedig határozottan elutasitja.

Eszternek a bizalma Guszti iránt azonban már az első felvonásban megrendül, ehez sokban hozzájárul az is, hogy a szövőgyárból, hol kenyerét keresi, Abel miatt elbocsátják.

A második felvonásban Eszter, ki Gusztiért Olgával nivalizál, kigunyolva, elhagyatva s megsalva, daczczal és szenvedélylyel oly hinárba veti magát, hogy a becsületes, tiszta lelkületü s romlatlan jellemü Daru Miklós őt Abel karjaiban találja fel.

Ebben a jelenetben gombolyodik össze az egész darab csomója.

Miklós izzé-porrá töri a leány lelkét, lesujtó szavával, s megvetéssel távozik.

A még egészen el nem bukott leány, az Abel által reá rakott ékszereket vissza vágja adójának, s csak most ismeri fel Miklós igaz szerelmét.

A könnyelmü Kajla Gusztiban a történtek alatt fölébred a becsületérzés és belátja, hogy Eszter sem nem könnyelmü, sem nem romlott portéka. Szerző különben Esztert a harmadik felvonásban a megtisztulás és erkölcsi fölemelkedés drámai processusán viszi keresztül s éppen Guszti által vezeti a derék Daru Miklós karjaiba, ki Esztert a darab végén feleségül veszi.

Ez a „Tunikás leányok" főfonala. Ezenkivül számos, a főváros életéből ellesett typus áll a főcselekvénynyel szerves összefüggésben.

Érdekes epizod-részei a darabnak az első felvonás gyári jelenete, s a masodik, mely egy tánczteremben játszódik le.

Magáról az előadásról és szereplőkről előadás után. Hiszem, hogy a darabnak lesz oly sikere, mint volt a „Vadgalambnak"-nak.

Anonymus.

Heti műsor.

Péntek: „Sötét pont."
Szombat: „Hoffmann meséi."

Aradvárosi szinház.

Folyó szám 97. Évadbérlet 87. szám. 4-dik kisbérlet 11. sz.

Csütörtök, 1886 évi januárhó 7-én adatik:

A sötét pont.

Eredeti dráma 3 felvonásban. Irta Csiky Gergely. (Rendezö: Kreczanyi.)

SZEMÉLYEK:

Balkányi Kézdy Györgyné — — Siposné.
Béla, fia — — — — — — Somló Sándor.
Albi Vincze, bankár — — — Molnár Antal.
Lotti neje — — — — — Závodszky Teréz.
Lydia, unokahuga — — — Kissné-Hegyessy M.
Makáry, ügyvéd — — — — Pálfly György.
Magda, neje — — — — — Kreczányiné.
Láng Endre — — — — — Halmay Imre.
Fama Gáspár — — — — Szabó Antal.
Prókay Gyula — — — — Tuczay Dezső.
Hrabóczy Dániel — — — — Boránd Gyula.
Hrabóczyné — — — — — Váczy Vilma.
Pásztory, orvos — — — — Györe Alajos.

Kezdete 7 órakor.

Felelős szerkesztő: **Hindy Árpád.**

Nyilttér.*)

Ma és mindennap

Tóth János

sörcsarnokában

a nemzetközi dal-társulat

fellépte.

Megyessy Laura k. a. magyar-német énekesnő.

Megyessy Gizella k. a. magyar-német chansonett.

Pálfy Ilona k. a. magyar-német énekesnő.

Mansfeld Helén k. a. uri komikus és bécsi dalénekesnő.

Goldberger J. ur zsidó-német dalkomikus.

Bayer ur jellem komikus.

Keller J. ur karmester.

Vasárnap utolsó előadás.

Kezdete 8 óra után.

Hétköznapon szabad a bemenet.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelőséget a Szerk.

Nagy raktár üzleti könyvek- és irodai eszközökből.

Papir - gyári raktár

Hasznos ajándékok mindenki részére.

Diszlevélpapirok csinos dobozokban és BORITÉKOK DIS ZES IRÓ ASZTALI FELSZERELVÉNYEK, ALBUMOK, IRÓMAPPÁK, EMLÉKKÖNYVEK,

BROCH és POCAT papir- iró- rajzszer- és festékkereskedésében ARADON, AZ UJ HERMANFÉLE PALOTÁBAN BUDAPESTI FIÓKÜZLETE

TOVÁBBÁ VANNAK KÉSZLETBEN:

Ujévi üdvözlőkártyák és üdvözlő levelek

BERENDEZETT toll- és festékszekrények gyermeklevél- papirok KÜLÖNFÉLE ALAKOKBAN s. a. t.

diszes fali képek chromó és relief

Rajzeszközök és mindenféle rajzszerek, valamint aquarell festékek, és ehez szükséges eszközök.

Képes könyvek, festő minták, könyv- szijak, iskola böröndök csavarirónok. s. a. t. s. a. t.

Elvállalunk minden **könyv- kő- szinnyomatu és vonalzó munkákat** a legegyszerübb névjegytől kezdve a legdiszesebb kiállitásu munkáig a legelőnyösebb feltételek mellett; minták mindenkor rendelkezésre vannak.

Meritett és gép irodaforgalmi- és csomagpapir, **Levélpapir** és boriték (ingyen czégnyomással legalább 500 rendeltetik. **Vonalozott** és voralzatlan könyvek. **Tinták** minden szinben és minden birneves gyárból. **Tollak és tolszárak. Vonalzók, háromszögek. Rajzeszközök** a legolcsóbbtól a legfinomabb Riffler-ig. **Diszes** irósztali felszerelések. **Festékek** gombokba, rudacskákban, tubuszokban és berendezett festékszekrények. **Tollszekrénykék** berendezve és berendezés nélkül. **Irómappák** berendezve és berendezés nélkül.

Nagybani eladás.

Mindenféle **iró- és csomagpapir, papirzacskó, irkák, füzetek, üveg- és csiszoló papir, levélpapir és boriték, tinták, pennák, tollak, tollszárak.**

Különösen ajánljuk:

Valódi francia szivarka hüvelyeinket Párizsból Braunstein Frères-től.

Mindenfélék is, a legpontosabban teljesittetnek.

Távirda épitő osztályunk készit:

Bejárók

villanyos védfelszereléseket ablakokra, kézifiókokra stb.

Ezen védfelszerelések minden nagyobb pénzintezeteknél és üzletekben ujabban bevezettettek.

Nagybani és kicsinyben eladás.

Nagy raktár üzleti könyv- és irodai eszközökből.

Nyomatja és kiadja a Széchenyi irodalmi intézet, Aradon.